

Optimalizace krmných dávek dojníc

Vítěz soutěže šlechtitelských chovů čestř v roce 2015, holštýnský chov s průměrnou užitkovostí 10 930 kg, moderní stájové budovy, špičková mechanizace a kvalitní oševní postupy. Na vysočině není o takové zemědělské podniky nouze, DVPM Slavíkov je možná ještě o krok napřed. Během mléčné krize se zde podařilo optimalizovat krmné dávky dojníc s významnou ekonomickou úsporou.

Lukáš Prýmas

Vítězem soutěže šlechtitelských chovů vyhlášené každoročně Svazem chovatelů českého strakatého skotu se stala za rok 2015 společnost DVPM Slavíkov. Poměrně značný bodový rozdíl oproti všem ostatním podnikům (215,6 bodu) Slavíkov získal díky výborným výsledkům v produkci plemených býků zapsaných v plemené knize, dobrým produkčním ukazatelům a dlouhověkosti krav.

Družstvo vlastníků půdy a majetku Slavíkov po ustavu-

předsedy a zootechnika důsledně dodržování několika zásad:

- hnojení hnojem,
- dodržování oševních postupů, včetně předpodin, jetele,
- udržení půdní úrodnosti.

Na orné půdě se pěstuje řepka olejná (200 ha), krmná pšenice (400 ha), žito pro bioplynovou stanici (200 ha), kukuřice (170 ha) a jetele.

Moderní ustájení dává výsledky

Předsedovi Václavu Němcovi se podařilo vycestovat do USA, kde nasbíral mnoho inspirace pro rozvoj podniku do dnešní po-

■ Klíčové informace

- DVPM Slavíkov chová 580 krav plemene české strakaté a holštýnské.
- Při mléčné krizi se podařilo optimalizovat krmné dávky.
- V nakupovaných krmivech společnost ušetřila 7677 Kč/KD.

v roce 1995 postavili, lidé mi nevěřili, že to bude fungovat. Byla to jedna z prvních stájí se zasklenými stěnami v republice," říká Václav Němec.

V chovu skotu podnik navázal na původní české strakaté plemeno, a zhruba 10 % stáda je stále čistokrevné „cečko“. „Když jsme po revoluci krávy převzali, byla užitkovost kolem 4000 litrů. Převod na holštýnské plemeno jsme začali nákupem embryí z USA a Kanady v roce 1997. Dále jsme využívali embryotransfery. Průměrná užitkovost strakatých krav je 9316 kg. Holštýn, který je ve Slavíkově zastoupen 514 kravami, aktuálně dosahuje 10 938 kg při složkách B 3,25 % (355 kg), T 3,55 % (388 kg). Býčci se nevykrmují, do dvou měsíců stáří se prodávají," popsal situaci zootechnik Ing. Pavel Čáp a dodal, že dojené krávy holštýnské i strakaté, jsou ustájeny v šestiřadé stáji s ložem stlaným slámou, která se každodenně vyhrnuje traktorem s radlicí.

Na stáj navazuje kruhová dojírna Westfalia, která je třikrát denně v provozu. Za titul nejlepší chov loňského roku se zasloužil hlavně ve Slavíkově narozený plemenný býk HG-406 Nabucco, který má velice dobré genomické plemenné hodnoty.

Optimalizace krmných dávek a nákladů na výživu

Od srpna minulého roku začal ve Slavíkově jako výživářský poradce působit Ing. Antonín Lopatář, který dlouhodobě spolupracuje s VVS Verměřovice, s. r. o. Ten již při první mléčné krizi v roce 2008 začal praktikovat svou strategii koncepce krmných dávek: „Již od první mléčné krize jsem začal přemýšlet jinak. Pro ekonomiku chovu je nejdůležitější rozdíl mezi tržbou za mléko a náklady na krmiva, protože právě krmiva tvoří největší část nákladů při produkci mléka. A maximálního rozdílu se poměrně často nemusí dosahovat při maximální produkci mléka. Krmné dávky lze zrevidovat tak, že se vyřadí vše, co nepřináší ekonomický efekt," vysvětlil Antonín Lopatář a pokračuje: „Cílem je zejména úspora nakoupených krmiv při minimálním požadavku zachování produkce. Takže již v roce 2009 jsem přestal v řadě podniků krmit sójou a nahradili jsme

ji řepkovými šroty. Podle mých propočtů se náhrada vyplatí, pokud cena za řepku nepřesáhne 70 % ceny sóji. A aniž jsme to v roce 2009 tušili, vyřešili jsme touto náhradou s předstihem používání GM krmiv.

Ve Slavíkově jsem tedy loni doporučil vyřadit sóju, kukuřičné mláto a několik dalších komerčních doplňků a zařadil jsem do krmných dávek řepkový extrahovaný šrot a nový vitamínominerální doplněk z firmy VVS Verměřovice, s. r. o, který je aglomerovaný melasou a obsahuje kvalitní komponenty. Změnou krmné dávky jsme ušetřili 7 Kč na kus na krmný den. V každém podniku, kde působím, vyhodnocuji řadu ukazatelů – reprodukci, užitkovost, zdraví mléčné žlázy a upozorňuji na slabá místa, která nelze řešit pouze výživou. Předpokladem je aktivní zapojení managementu farmy. Možná řeknete, že jsem moc kritický, ale každý

šžené zrno. To je dáno technologickou kázní i novou rezačkou. Podle nízkého kolísání dojivosti lze usuzovat, že je nakrmeno dobře. Zvířata jsou na prvním místě, bioplynová stanice dobře plní účel využití odpadů farmy," dodává výživář Antonín Lopatář.

Receptury se změnily

Krmné dávky se v DVPM Slavíkově míchají celkem čtyři – dvě produkční, dále kategorie státní na sucho a před porodem.

Podle informací předsedy Němce podnik ušetřil změnou výživáře na krmení za první pololetí 2016 v porovnání se stejným obdobím minulého roku přes milion korun. Ušetřilo se hlavně na nakupovaných krmivech, tady činila úspora 7677 Kč/KD, a tak byl výsledek tržeb za mléko po odečtu nákladů na krmiva v letošním prvním pololetí o tři tisíce korun na den vyšší než v roce 2015.

Krávy navíc neubraly, ale v sumě bylo za toto období nadto 300 tisíc litrů víc.

Jak lze hospodařit v CHKO

Pro pěstování kukuřice jsou pozemky kolem Slavíkova okrajovou oblastí. Rozhodující je

ku – moderní sklizecí mlátičky a rezačky Claas, traktory Fendt, rozmetadla hnoje, kejdovače a další.

Bioplynová stanice, která ve Slavíkově vyrostla v roce 2010, je příkladem správné zemědělské bioplynové stanice, jak by to mělo být. Nekonkuruje totiž živočišné výrobě. Její potravou jsou třetí seče luk, hnůj, kejda, žito jako předplodina pro řepku a krycí plodiny. Výkon je 750 kW a prodej dotované elektrické energie aspoň částečně kompenzuje aktuální ztráty z živočišné výroby.

Čím zpracovatelé krmí národ?

Hlavní produkt – mléko – dodává družstvo Slavíkov do společnosti Pragolaktos přes mlékařské družstvo Střed. Cena za srpen 2016 byla 5,82 Kč. Předseda Němec byl rozhořčen nad stavem, který v sektoru panoval: „Celé zemědělství musí produkovat kvalitní potraviny, prvovýrobci jsou proto také kontrolováni, jestli dodržují nejrůznější pravidla – to je v pořádku. Čím krmí zpracovatelský průmysl a následný obchod národ? Musel bych se

Ing. Václav Němec, předseda družstva ve stáji s odchovem jalovic
Foto Lukáš Prýmas

jičí členské schůzi v roce 1991 převzalo 1100 ha zemědělské půdy, skot a několik zchátralých budov v areálu. Od zmíněného založení je předsedou družstva Ing. Václav Němec, který vykonával ve Slavíkově také funkci starosty. Živočišnou výrobu vede od začátku zootechnik Ing. Pavel Čáp. Družstvo hospodaří v CHKO Železná hory v průměrné nadmořské výšce 600 m, plochy jsou tedy začleněny do LFA. Dnes obdělává 2080 ha zemědělské půdy, z toho je 1430 půdy orné. Příjmy plynou pouze ze zemědělské činnosti.

Péče o půdu a krajinu

Rostlinná výroba se musí přizpůsobit režimu CHKO a pásmům vodních zdrojů. Přitom ale lze dosáhnout výnosu na velmi dobré úrovni. Klíčem je podle

doby. Zároveň předsedu podle jeho slov těší realizovat projekty, které přispívají nejen družstvu a obci, ale také obrazu místní krajiny. „Podívejte, není to krásná, ještě kdyby cestáři měli vysekáno. Dříve se tu oral každý kopec, takže jedno z mých prvních rozhodnutí bylo 200 ha zatravnit," komentuje Václav Němec malebnou kopcovitou krajinu, když se autem blížíme na farmu Barovice, kde je soustředěn odchov mladého dobytka. Před námi je moderní vzdušná stáj pro telata ve skupinách. Po jedné straně je průjezdné betonové krmiště, obě podélné stěny jsou zasklené. Z kvalitních ocelových nosníků je postavena vedle stojící odchovna jalovic. Jsou sice pod střechou, ale díky dobré prostupnosti světla a vzduchu se cítí jako venku. „Když jsme stáj

Příklad původní a nové krmné dávky (kg/kus/den), zdroj Antonín Lopatář

KD vrchol laktace	Původní	Současná
Pšeničná sláma	0,6	0,3
Kukuřičná siláž	21	20
Travní siláž	3	10
Jetelová siláž	14	13
LKS Slavíkov	3,5	4
Pšenice šrotovaná	5,7	4,7
Dusíkaté krmivo	3,4	–
Řepkový extrahovaný šrot	1,4	4,6
Sójový extrahovaný šrot 47 NL	1,2	–
Sůl krmná	0,1	0,05
Nový minerální doplněk	–	0,2
Původní minerální doplněk	0,25	–
Soda	0,1	0,15
Vápenec	0,15	0,15
Zdroj nebilkovinového dusíku	0,35	–
Energetický krmný doplněk	0,35	–

Produkční stáj má všechny prvky welfare

Foto Lukáš Prýmas

podnik má nějaké slabé místo. Když jsem do Slavíkova nastoupil, doporučil jsem přestat uvažovat o prodeji jalovic a nechat je na obnovu stáda, neboť v reprodukci jsou rezervy. Zdravotní stav mléčné žlázy je průměrný. Z mého pohledu má chov ve Slavíkově také rezervu v ošetřování paznehtů. Užitkovost v chovu přes 11 000 kg mléka výrazně převyšuje užitkovost polosester slavíkovských krav v ČR, což kromě jiného ovlivňuje i fakt, že se dojí třikrát denně.

Positivně lze hodnotit práci obsluhy krmného vozu. Samojízdný krmný vůz má oproti taženému vozům výhodu – krmič vidí, co frézuje. Oceňuji také poměrně dlouhou řezanku kukuřičné siláže a správně naru-

svažitost pozemků, i přes mírné zpoždění vegetace a nižší výnos se Slavíkovským osvědčilo setí do mulče.

Pěstování jetele, zaorávání předplodin a hnoje dodává půdám žádoucí organickou hmotu. „Dodržujeme sedmihoný systém, takže se nám podaří za sedm let dvakrát pohnojit hnojem a dvakrát digestátem z BPS, biologická úrodnost půd se nám rapidně zlepšila," vysvětlil manažerský tandem, jak lze hospodařit v CHKO.

V DVPM Slavíkově je vysoká produktivita práce, což dokládá např. i snižující se počet pracovníků. Zatímco v roce 1991 zaměstnávalo družstvo 369 lidí, dnes je to pouze 51. Nainvestováno je také do strojového par-

vyjádřit neslušně," říká Václav Němec a pokračuje: „Přitom mlékárny jsou na tom za této krize možná lépe než při běžných cenách," říká Němec a dokládá cenu kostky másla Tatra v roce 2008, kdy bylo za 32 Kč. Farmářská cena za mléko byla 10,80 Kč, při této mléčné krizi cena klesla z 10,80 na 5,50 Kč za litr. V loňském roce jsme obdrželi farmářskou cenu mléka 9,70 Kč/l a cena té samé kostky másla stoupla na 43 Kč.

V České republice jsme dotace za rok 2015 obdrželi až v roce 2016, i přesto, že jsme nuceni zdanit v roce 2015. Slováci například dostali loňské dotace loni, tak proč to nejde u nás?" ptá se předseda Ing. Václav Němec. ■